

Skogsbrandbevakning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas sju motioner från allmänna motionstiden hösten 2003 som samtliga behandlar frågan om ansvaret för skogsbrandbevakning med flyg.

Utskottet föreslår att riksdagen ger regeringen till känna vad som anförs om utvärdering av konsekvenserna av det avskaffade skogsbrandflyget och bifaller motion 2003/04:Fö255. Utskottet föreslår att övriga motioner avslås.

Reservation har lämnats av Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Ansvaret för skogsbrandbevakning.....	5
Reservationer.....	8
Ansvaret för skogsbrandbevakning (m, fp, kd)	8
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	9
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003.....	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ansvaret för skogsbrandbevakning

Riksdagen ger regeringen till känna vad utskottet anfört om utvärdering av konsekvenserna av det avskaffade skogsbrandflyget. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Fö255 och avslår motionerna 2003/04:Fö206, 2003/04:Fö208, 2003/04:Fö221, 2003/04:Fö225, 2003/04:Fö227 och 2003/04:Fö261.

Reservation (m, fp, kd)

Stockholm den 16 mars 2004

På försvarsutskottets vägnar

Eskil Erlandsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Eskil Erlandsson (c), Håkan Juholt (s), Ola Sundell (m), Allan Widman (fp), Ola Rask (s), Michael Hagberg (s), Erling Wäliwaara (kd), Berit Jóhannesson (v), Berndt Sköldestig (s), Rolf Gunnarsson (m), Britt-Marie Lindkvist (s), Heli Berg (fp), Åsa Lindestam (s), Peter Jonsson (s), Lars Ångström (mp), Marie Nordén (s) och Carl-Axel Roslund (m).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas sju motioner från den allmänna motionstiden hösten 2003. Samtliga motionsyrkanden behandlar frågan om ansvaret för skogsbrandbevakning.

Utskottets överväganden

Ansvaret för skogsbrandbevakning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ger regeringen till känna vad utskottet anfört om utvärdering av konsekvenserna av det avskaffade skogsbrandsflyget och bifaller motion 2003/04:Fö255. Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Fö206, 2003/04:Fö208, 2003/04:Fö221, 2003/04:Fö225, 2003/04:Fö227 och 2003/04:Fö261.

Jämför reservation (m, fp, kd).

I motion 2003/04:Fö206 av Ulla Löfgren och Anders G Högmark (m) anförs att sommarens bränder, som har kostat staten åtskilliga miljoner kronor och där stora värden har gått till spillo, visar att skogsbrandbevakningen är viktig. Ett statligt ansvar för skogsbrandsbevakningen innebär enligt motionärerna inte ökade utgifter för staten utan är i själva verket en besparing. Därför anser motionärerna att staten, utan dröjsmål, åter bör ta på sig ansvaret för skogsbrandbevakningen.

I motion 2003/04:Fö225 av Yvonne Ångström (fp) anförs att omfattande bränder inte bara innebär kostnader för kommunernas brandförsvaret utan också mycket stora förluster inom en av våra viktigaste näringar – skogsnäringen. Ett väl fungerande brandflygförsvaret kan betyda att bränder kan släckas snabbare än med andra slag av brandförsvaret, och det är angeläget att se över vad borttagandet av statens skogsbrandflyg de facto innebär i totala förluster för hela samhället och om det är möjligt att återinföra statens ansvar på detta område.

I motion 2003/04:Fö208 av Gunilla Tjernberg (kd) påtalas att sommarens många skogsbränder gör att beslutet från staten att dra in skogsbrandflyget nu har ifrågasatts. I Gävleborgs län tog staten kostnaderna för att låta skogsbrandflyget fortsätta, något som enligt motionären också skulle kunna gälla för Västerbotten.

I motion 2003/04:Fö221 av Birgitta Sellén och Sven Bergström (c) liksom i motion 2003/04:Fö227 av Jan Andersson och Åsa Torstensson (c) anförs att ansvaret bör ligga på nationell nivå och att Statens räddningsverk är lämplig instans för att ta detta nationella ansvar.

I motion 2003/04:Fö255 av Viviann Gerdin och Christer Skoog (c, s) anförs att det nu är tid för regeringen att återkomma till riksdagen med en utvärdering av förändringen och svara på frågan: Vilka blev konsekvenserna? Motionärerna begär att regeringen återkommer till riksdagen med en utvärdering kring konsekvenserna av det avskaffade skogsbrandflyget.

I motion 2003/04:Fö261 av Per-Olof Svensson och Raimo Pärssinen (s) anfördes att det krävs ett tydliggörande av ansvaret för skogsbrandbevakningen. Motionärerna anser att det är en uppgift för samhället att minimera riskerna för att såväl människor som egendom kommer till skada. Enligt motionärerna går det säkert att hitta olika lösningar för både finansiering och teknik, men det är statens uppgift att tydliggöra ansvarsfördelningen.

Utskottet anför följande. Under första halvan av nittonhundratalet var skogen tillsammans med malmen, skeppsvarven och rederinäringen basnäringarna i Sverige. Det ansågs vara ett samhällsintresse att skydda den värdefulla skogen. För att upptäcka skogsbränder innan de hunnit bli för stora byggdes och bemannades skogsbrandtorn. Så sent som 1959 var fortfarande ca 100 skogsbrandtorn bemannade under sommarperioden. I början på femtiotalet påbörjades försök med bevakning från små flygplan som komplement till tornen. 1961 ersattes tornen helt av skogsbrandflyg. Staten har genom Statens brandinspektion, Statens brandnämnd och senast Statens räddningsverk organiserat och betalat för flygverksamheten. Ett skäl härtill är att kommunerna fick statlig ersättning för släckning av skogsbrand. Genom tidig upptäckt och därmed oftast en billigare släckinsats kunde den statliga ersättningen minimeras.

Samhället har emellertid förändrats från tiden då skogsbrandbevakning infördes. Medborgarna rör sig snabbare över större ytor med hjälp av motorfordon, det finns en omfattande civil flygverksamhet över landet och användningen av mobiltelefoner är mycket omfattande. Möjligheterna att upptäcka och larma om bränder och andra olyckor har således avsevärt förbättrats.

Statens räddningsverk beslutade i november 2002 att inte svara för något genomförande av skogsbrandbevakningen framöver. Motiven till beslutet var att verket dels inte har något explicit uppdrag att utföra skogsbrandbevakning vare sig med flyg eller på annat sätt, dels att särskilda medel saknas för verksamheten.

Bevakningen syftar till att mildra egendomsskador. Det är, såväl enligt den tidigare räddningstjänstlagen som enligt den nya lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, ägaren av egendom som har det yttersta ansvaret för sin egendom. Ett exempel på detta är att skogsägare också kan försäkra sin skog mot brand och andra skador, eller vidta andra åtgärder som t ex att organisera skogsbrandbevakning för att skydda sin egendom.

Utskottet har i betänkande 2002/03:FöU1 nyligen behandlat frågan om skogsbrandsbevakning. Följande anfördes:

Utskottet kan hålla med motionärerna om att skogsbrandsbevakningen fyller en viktig funktion. Utskottet anser dock att det bör ankomma på den enskilda myndigheten att göra de verksamhetsprioriteringar som anses nödvändiga. Mot den bakgrunden är därför utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av de aktuella motionerna.

Utskottet finner inte anledning att nu ändra denna ståndpunkt och *avstyrker därför motionerna 2003/04:Fö206, 2003/04:Fö208, 2003/04:Fö221, 2003/04:Fö225, 2003/04:Fö227 och 2003/04:Fö261.*

Utskottet anser emellertid – i likhet med vad som föreslås i motion 2003/04:Fö255 – att regeringen bör återkomma till riksdagen med en utvärdering av vilka eventuella konsekvenser det avskaffade skogsbrandflyget medfört. *Detta bör riksdagen ge regeringen till känna. Utskottet tillstyrker således motion 2003/04:Fö255.*

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation.

Ansvaret för skogsbrandbevakning (m, fp, kd)

av Ola Sundell (m), Allan Widman (fp), Erling Wälivaara (kd), Rolf Gunnarsson (m), Heli Berg (fp) och Carl-Axel Roslund (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed avslår riksdagen motionerna 2003/04:Fö206, 2003/04:Fö208, 2003/04:Fö221, 2003/04:Fö225, 2003/04:Fö227, 2003/04:Fö255 och 2003/04:Fö261.

Ställningstagande

Vi har, tillsammans med utskottet i övrigt, inte haft någon erinran mot den prioritering inom Statens räddningsverk som lett till att finansieringen av det s.k. skogsbrandflyget dragits in. Skäl kan dock finnas att, i likhet med vad som gäller för i princip alla beslut, följa upp utvecklingen. Att som utskottets majoritet förordar *redan nu* ge regeringen ett sådant uppdrag förefaller dock alltför förhastat. Indragningen beslutades under förra året varför en utvärdering för att bli meningsfull måste dröja ytterligare ett antal år. Riksdagen skall inte onödigtvis belasta regering eller myndigheter med uppdrag. Ett sådant agerande riskerar att urholka riksdagens konstitutionella auktoritet. Mot denna bakgrund vill vi avstyrka jämväl motion 2003/04:Fö255.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003

2003/04:Fö206 av Ulla Löfgren och Anders G Högmark (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om skogsbrandbevakningen.

2003/04:Fö208 av Gunilla Tjernberg (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en översyn angående ett återupptagande av skogsbrandflyg i Västerbotten.

2003/04:Fö221 av Birgitta Sellén och Sven Bergström (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om att Försvarsdepartementet bör ge Räddningsverket i uppdrag att ta ansvar för ett nationellt skogsbrandflyg.

2003/04:Fö225 av Yvonne Ångström (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om återförande till staten av ansvaret för skogsbrandflyget.

2003/04:Fö227 av Jan Andersson och Åsa Torstensson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Räddningsverket skall ges i uppdrag att ansvara för nationellt skogsbrandflyg.

2003/04:Fö255 av Viviann Gerdin och Christer Skoog (c, s):

Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med en utvärdering kring konsekvenserna av det avskaffade skogsbrandflyget.

2003/04:Fö261 av Per-Olof Svensson och Raimo Pärssinen (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att tydliggöra ansvaret för skogsbrandsbevakning.